

Česká republika

Česká školní inspekce

Pražský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola, Praha 4, Mendelova 550

Mendelova 550, 149 00 Praha 4 - Jižní Město

Identifikátor školy: 600 037 509

Termín konání komplexní inspekce: 17. - 21. března 2003

Čj.:	010 0316/03-5158
Signatura:	ka4cw133

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY/ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Zřizovatelem školy je Městská část Praha 11, Ocelíkova 672, 149 00 Praha 4 - Jižní Město. Škola je příspěvkovou organizací, sdružuje úplnou základní školu, školní družinu a školní jídelnu. Počet žáků základní školy nepřesahuje povolenou kapacitu danou Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Ve školním roce 2002/2003 se ve škole vzdělává 491 žák ve 24 třídách. Tyto počty zahrnují 6 specializovaných tříd na 1. stupni pro 77 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Ve výchově a vzdělávání škola realizuje vzdělávací programy Obecná škola č.j. 12035/97-20 v 1. - 5. ročníku a Základní škola č.j. 16 847/96-2 v 6. - 9. ročníku.

Ve školní družině se výchovně vzdělávací činnosti účastní 142 žáků v 5 odděleních. Povolená kapacita 125 žáků je překračovaná.

Příslušným orgánem státní správy je Magistrát hlavního města Prahy, odbor školství, Novodvorská 1010/14, 142 00 Praha 4.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční/kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání, výchovy a výchovně vzdělávací činnosti vzhledem k předmětům na 1. stupni a vybraným předmětům na 2. stupni školy, ke školní družině, s ohledem na schválené učební dokumenty a s přihlédnutím k datu inspekce a ke školnímu roku 2001/2002
- materiálně-technických podmínek vzdělávání, výchovy a výchovně vzdělávací činnosti školy s ohledem na schválené učební dokumenty
- průběhu a výsledku vzdělávání a výchovy v předmětech učebního plánu 1. stupně, ve vybraných předmětech učebního plánu 2. stupně s přihlédnutím k datu inspekce a ke školnímu roku 2001/2002
- průběhu a výsledků výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině s přihlédnutím k datu inspekce a ke školnímu roku 2001/2002

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Personální podmínky vzdělávání v předmětech učebního plánu na 1. stupni

V deseti třídách 1. – 5. ročníku základní školy je pět třídních učitelek kvalifikovaných v oboru učitelství pro první stupeň a tři třídní učitelky v oboru speciální pedagogika. V šesti specializovaných třídách pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení (dále SVPU) jsou čtyři třídní učitelky kvalifikovány v oboru speciální pedagogika. Ve dvou specializovaných třídách a ve dvou třídách základní školy vyučují kvalifikované vychovatelky. Celkově dvanáct ze šestnácti třídních učitelek 1. – 5. ročníku splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti (dále OPZ) pro výuku na prvním stupni. Kromě třídních učitelek se v některých třídách na výuce vybraných předmětů (angličtina, hudební, výtvarná a tělesná výchova, přírodověda, vlastivěda) podílí dalších sedm učitelů, kteří vyučují převážně na druhém stupni. Z nich pouze ředitelka školy splňuje podmínky OPZ pro výuku na prvním stupni.

Personální podmínky ve sledovaných předmětech učebního plánu na 2. stupni dle vyhlášky MŠMT č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců

Název předmětu	Počet vyučujících učitelů				
	OPZ	OZ	PZ	N	Σ
Český jazyk	3				3
Anglický jazyk			2	1	3
Matematika	2			1	3
Chemie	1				1
Fyzika	2				2
Přírodopis	2				2
Dějepis	1		1	1	3
Hudební výchova				1	1
Zeměpis	2				2
Občanská výchova			1	1	2
Praktické činnosti			3	1	4
Informatika				1	1
Tělesná výchova	2				2
Seminář a praktika z přírodovědných předmětů	1				1
Seminář ze zeměpisu	1				1

OPZ - odborná a pedagogická způsobilost, OZ - odborná způsobilost, PZ - pedagogická způsobilost, N - bez odborné a pedagogické způsobilosti

Na 2. stupni školy vyučuje 18 pedagogů. Šest učitelů a ředitelka školy působí rovněž na 1. stupni (výuka anglického jazyka, tělesné výchovy, vlastivědy, přírodovědy). Jedna z třídních učitelek 1. stupně vzdělává žáky na vyšším stupni v německém jazyce. Na vzdělávání na obou stupních školy participuje také jedna z vychovatelek školní družiny.

Výchovná poradkyně má odbornou a pedagogickou způsobilost pro jiný typ školy, absolvovala kurz výchovného poradenství organizovaný pedagogicko-psychologickou poradnou (dále PPP). Ve své práci vychází ze stanovené pracovní náplně. Spolupracuje s PPP, Policií ČR a dalšími institucemi. Doporučuje a navrhuje vyšetření dětí v PPP, podílí se na tvorbě individuálních vzdělávacích plánů, eviduje příslušnou dokumentaci. Účastní se činnosti výchovné komise ve škole. Spolu s protidrogovou koordinátorkou zpracovala roční plán primární prevence sociálně-patologických jevů. Z vymezených okruhů činnosti se věnuje ponejvíce poradenství pro děti i rodiče při volbě další vzdělávací cesty a profesní orientace žáků. Má stanoveny pravidelné konzultační hodiny pro rodiče i pro žáky. Z povinné ani z interní dokumentace školy není zřejmé přímé působení výchovné poradkyně směrem k učitelům.

Zástupkyně ředitelky, pověřená řízením prvního stupně, je zároveň třídní učitelkou a vedoucí metodického sdružení specializovaných tříd. Kumulace jejích pracovních povinností poněkud oslabuje jak možnosti metodického vedení učitelek, tak účinnost systému kontroly. Metodické orgány tříd prvního stupně základní školy jsou ustanoveny pro 1. – 3. a 4. - 5. ročník. Vedením 4. a 5. tříd je však pověřena učitelka, která v nich v tomto školním roce nevyučuje. Metodická sdružení se zabývají organizací výuky, mimoškolní činností, materiálním vybavením, zvláštní

pozornost věnují diagnostice žáků s SVPU. V systému metodického řízení chybí zásadní rozbor naplňování vzdělávacího programu včetně řešení problematiky diferencovaného přístupu k žákům s SVPU, a to především s ohledem na návaznost dvou různých vzdělávacích programů realizovaných ve škole na prvním a na druhém stupni.

Statutární zástupkyně ředitelky byla jmenovaná zástupkyně pro 2. stupeň. Metodické orgány, které jsou zde ustanovené, se zaměřují hlavně na organizační oblast. Nezabývají se moderními vyučovacími metodami, neprojednávají poznatky ze vzdělávacích akcí. Práce metodických orgánů je spíše formální.

Ředitelka školy uplatňuje v přístupu k pracovníkům velmi liberální styl. Snaží se využívat kvalifikaci, zkušenosti a osobnostní předpoklady jednotlivých učitelů, ale při tom až příliš respektuje jejich přání.

Koncepční záměry postihují pouze část problematiky vzdělávání a výchovy. Z inspekční činnosti na obou stupních škol vyplynulo, že k jejich naplňování přistupují jednotliví pedagogové s různou mírou kreativity. Kontrola výchovy a vzdělávání na základě hospitační činnosti konstatuje pozitiva i přetrvávající nedostatky, ale vedení školy se převážně spokojuje se zjištěními. Zpravidla nepřijímá opatření, zřídkakdy ukládá konkrétní adresné úkoly. Rozbory jednotlivých hodin vedly ředitelka i zástupkyně taktně a s porozuměním pro pedagogický proces, ale s pouze verbálním doporučením a přesvědčováním.

Organizaci chodu školy s přihlédnutím k jejím provozním podmínkám slouží organizační řád. Jeho součástí je řada precizujících dokumentů (řád školy, kompetence a povinnosti pracovníků, principy odměňování nadtarifními složkami platu). Školní řád stanoví možnost výuky v blocích, kterou vyučující jen málo využívají. Velmi dobře je zpracován řád přestávek, který povoluje žákům volný pobyt v budově a o velké přestávce i venku. Žáci 2. stupně mají i možnost relaxovat v tělocvičně. Citlivě a promyšleně je zpracovaná část věnovaná právům dítěte. Každý týden se koná porada širšího vedení školy (ředitelka, obě zástupkyně, vedoucí školní družiny, vedoucí školní jídelny, pokladník, referentka a školník). Pedagogická rada se schází 5x ročně, v případě potřeby svolává ředitelka provozní poradou.

Další vzdělávání učitelů na 1. stupni bylo aktuálně zaměřeno na informační techniku, z dlouhodobého pohledu však není systematicky budováno a využíváno s ohledem na zvolený vzdělávací program a integraci žáků s SVPU. Např. absolvování kurzů dramatické výchovy se ve vyučování prakticky neodrazilo. Na 2. stupni školy se většina vyučujících účastnila řady kurzů se zaměřením na cizí jazyky, práci s PC, problematiku prevence negativních jevů. Vedení školy absolvovalo semináře cílené na management. Interní platový předpis a smlouva se zaměstnanci obsahují kritéria hodnocení pracovníků. Jsou stále k nahlédnutí.

Informační systém je propracovaný, cílený k žákům, pracovníkům školy, k rodičům i veřejnosti. Žáci získávají potřebné informace především od svých třídních učitelů a školním rozhlasem. Problémy mohou řešit i prostřednictvím schránky důvěry. Učitelé jsou informováni na nástěnkách ve sborovně, týdenním plánem, na pedagogické radě a pravidelných i mimořádných provozních poradách. Rodiče získávají informace ze žakovských knížek (rezerva v některých předmětech výchovného zaměření - málo zápisů nebo chybí zaznamenání klasifikace) a na třídních schůzkách, které se konají čtyřikrát ročně (z toho jsou dvě organizované jako konzultace). Vyučující mají pravidelné konzultační hodiny. Širší veřejnosti slouží dobře vedená webová stránka školy na internetu a informační panel umístěný u vchodu školy. Zde jsou uvedeny i informace dle zákona o svobodném přístupu k informacím. Škola pořádá pro žáky mateřských škol před zápisem do první třídy Den otevřených dveří. Pro rodiče a žáky vydává škola každý měsíc „Informační bulletin“, kde jsou promyšleně a přehledně uvedeny všechny potřebné informace. Prezентuje se svými aktuálními příspěvky v regionálním časopise Klíč a příležitostně i v novinách (Mladá fronta, Právo).

Výroční zpráva o činnosti školy za uplynulý školní rok vypovídá o činnosti školy v souladu se zákonem. Je pamatováno na ochranu osobních dat.

Personální podmínky vzdělávání jsou průměrné.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Budova školy pochází z 80. let. V jejím areálu byla vybudovaná dvě sportoviště, která jsou ve vzdělávání účelně využívána. Ve funkčním období ředitelky proběhlo několik potřebných rekonstrukcí a oprav (např. kanalizace, sociální zařízení, školní jídelna, šatny). Řadu požadavků ze strany vedení eviduje správou pověřená firma (výměna oken, oprava chátrajícího obvodového pláště apod.), ale jejich realizace koliduje s výší na tyto účely přidělovaných finančních prostředků.

Třídy prvního stupně jsou dostatečně prostorné a většinou umožňují i aktivity mimo lavice, např. na kobercích. Žákovský nábytek je nový, často s nastavitelnou výškou, stolky pro dvojice nebo pro jednotlivé žáky jsou rozmístěny různým způsobem, většinou funkčně, jen ojediněle nevhodně. Místnosti i chodby jsou vyzdobeny rostlinami a výtvarnými pracemi žáků, ale způsob jejich prezentace a absence dalších prací (např. projektů) dokládá, že podíl žáků na utváření prostředí není optimální a identifikace přinejmenším části žáků se školou je problematická. Ve všech třídách jsou funkčně využívány nástěnné didaktické obrazy, vztahující se k probíraným tématům. Jedna třída slouží zároveň jako počítačová pracovna. Kromě kmenových tříd jsou využívány i odborné pracovny (knihovna, učebna cizích jazyků, pracovna pro hudební výchovu). Pro tělesnou výchovu jsou k dispozici dvě tělocvičny.

Materiálně - technické zázemí tvoří většinou pomůcky dodávané do škol centrálně v 70. a 80. letech. Toto zastaralé vybavení je postupně obměňováno a modernizováno, stejně jako didaktická technika. Jistou míru zastoupení mají pomůcky pro všechny vyučované předměty. Pozitivem je, že i nejmladší žáci mají přístup k internetu. Používané učebnice odpovídají zvolenému vzdělávacímu programu jen částečně, mnohdy deklarují zpracování podle vzdělávacího programu Základní škola, často jsou přeplněné informacemi a učivem z vyšších ročníků. Naopak velmi kvalitní podporu má výuka části angličtiny v systematické řadě učebnic. Přínosné jsou rovněž učebnice pro dyslektiky používané ve specializovaných třídách. Tyto třídy jsou také částečně vybaveny specifickými pomůckami pro žáky.

Třídy na 2. stupni školy jsou běžně zařízené a vybavené. I zde estetiku prostředí zlepšují květiny, nástěnky, výkresy žáků a obrazy. Místy je z poničených nátěrů zdí, pracovních desek lavic, rozbitých okenních tabulí apod. patrné, že žáci přistupují k péči o společné prostory a školní majetek s lhostejností. Fond učebnic obsahuje i starší tituly, které se však ve výuce uplatňují minimálně (hudební výchova).

V kabinetu českého jazyka jsou v potřebném množství nástěnné gramatické tabule, jazykové příručky, pomocné knihy, slovníky, odborná literatura. K procvičování učiva slouží pracovní listy nebo texty, které připravují učitelé. Pro dějepis a společenské vědy slouží zejména rozsáhlý soubor historických i geografických map.

Jazyková pracovna je vybavena audiovizuální technikou, v kabinetu jsou k dispozici meotar, řada přenosných magnetofonů, výuce dostačující počet slovníků, odborné literatury, video a audiokazet.

Pro výuku matematiky mají vyučující k dispozici standardní množství pomůcek: zpětný projektor, ucelenou řadu učebnic nakladatelství KVARTA, sbírky úloh, odbornou literaturu,

tabulky, kapesní kalkulátory, demonstrační modely geometrických těles, žákovské soupravy, nástěnné přehledy, rýsovací potřeby atp. Vzdělávání v matematice probíhá ve dvou polo odborných učebnách a v počítačové pracovně. Zde je k opakování pravidelně využíván matematický software.

Chemie, přírodopis a zeměpis jsou učeny v odborných pracovnách se starším, základním vybavením. Všechny mají prostorné kabinety s dostatkem demonstračních i žákovských pomůcek a se základní didaktickou technikou. Používané učebnice jsou většinou v jednotných řadách. V chemii pracují žáci také s vlastními pracovními sešity.

Pro praktické činnosti je určena školní dílna, pozemek, pracovna pro domácnost a kuchyňka. Předmět je vyučován také v odborných pracovnách přírodopisu a výtvarné výchovy. Přínosem k modernizaci materiálního vybavení přírodovědných předmětů i praktických činností jsou počítačové pracovny s přístupem na internet.

Pracovna fyziky je standardně zařízená. Elektrický proud je rozveden do katedry i žákovských stolů. Učební pomůcky a přístroje, přehledně uložené v přilehlém kabinetu, jsou již starší, avšak umožňují provádět základní demonstrační experimenty a laboratorní cvičení. Pro výuku fyziky jsou k dispozici soupravy na optiku, mechaniku, elektřinu, modely motorů, měřicí přístroje atd.

Výuka hudební výchovy probíhá v odborné pracovně, která je vhodně zařízená. Žáci nemusejí pracovat pouze u stolů se sklopnými pracovními deskami, ale též na řadách stupíků. V jejich dosahu je pianino. K dispozici jsou audiovizuální technika a senzorová notová tabule. Sbírkou obsahuje zvukové nosiče, orffovský instrumentář a základní odbornou literaturu.

Pro výuku tělesné výchovy jsou využívána dvě hřiště a dvě tělocvičny. Kabinet je vybaven dostatečným množstvím pomůcek a nářadí, ale některé jsou velmi opotřebované.

Škola je připojena k internetové síti, má dvě počítačové pracovny. V jedné je patnáct stanic (z toho dvě nefunkční) staršího typu s operačním systémem WINDOWS 98 a jeden server, počítače jsou propojeny v síti s barevnou inkoustovou a černobílou laserovou tiskárnou, které jsou umístěny v jiné místnosti. Ze softwarového vybavení se děti seznamují s programy SUITE verze 602. Dále jsou zde nainstalovány výukové programy pro většinu předmětů

1. i 2. stupně. Negativem této počítačové učebny je umístění počítačů, které jsou v řadách velmi blízko u sebe. Druhá počítačová pracovna je vytvořena v rámci projektu PIII-Infrastruktura, který je součástí realizace státní informační politiky ve vzdělávání, je v provozu od září 2002. Je zde 10 pracovních stanic a server Pentium IV, vše s operačním systémem Windows 2000 a softwarový balík programů od generálního dodavatele.

Školní knihovna obsahující cca 5000 svazků odborné a naučné literatury i beletrie poskytuje dostatečné zázemí pro práci s informacemi i pro četbu. Zde se soustředí i audiovizuální nosiče, výukový a multimediální software. Fond se pravidelně doplňuje i finančně náročnými tituly, a to i s přispěním Klubu přátel základní školy. Samostatný prostor knihovny, přehledné a esteticky podnětné uspořádání a vhodné vybavení včetně několika PC připojených na internet vytváří příznivé podmínky pro práci s knihou a informacemi nebo pro výuku literární výchovy i jiných předmětů. Uvažuje se o jejím rozšíření na multimediální informační centrum, přístupné ve vymezeném čase i veřejnosti. Knihovna nemá stanoven výpůjční řád ani pravidelnou výpůjční dobu, půjčuje se především během dopoledních přestávek, kdy mají žáci také přístup k počítačům. V době mimo vyučování funguje internetový klub. Evidence výpůjček je řádně vedena, ale část knihovního fondu (některé souborné převody nebo dary) není prozatím evidovaná. Vedení školy a předmětové komise sledují stav a úroveň materiálně-technických podmínek výchovy a vzdělávání a mají snahu je zkvalitňovat.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání jsou průměrné.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE

Realizace vzdělávacích programů

Zastoupení předmětů v rozvrhu hodin prvního stupně odpovídá učebnímu plánu Obecné školy. Záznamy v třídních knihách i obsah sledované výuky vypovídají, že témata probíraného učiva jsou čerpána z osnov, ovšem s tím, že v některých případech jsou v nižších ročnících probírána témata z ročníků vyšších, případně i učivo druhého stupně vzdělávacího programu Základní škola (průměrná rychlost, porovnávání úhlů, vzájemná poloha kružnic, konstrukce trojúhelníku, část učiva o vesmíru, některé literární texty atd.). Rekreační tělesná výchova a dramatická výchova nejsou do výuky zařazeny.

Rozvrh hodin na druhém stupni školy obsahuje předměty učebnímu plánu zvoleného vzdělávacího programu Základní škola ve správné časové dotaci. Kontrolou zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že v předmětu praktické činnosti docházelo ve školních letech 2001/2002 a 2002/2003 k porušování osnov tím, že byly probírány tematické celky, které v nich nejsou uvedeny.

Výuka koresponduje s učebním plánem a osnovami vzdělávacího programu Obecná škola, není v souladu s osnovami učebnímu plánu vzdělávacího programu Základní škola.

Povinná dokumentace až na výjimky (část zápisů v třídních knihách má nízkou vypovídací hodnotu) věrohodně zachycuje průběh vzdělávání. Zjištěné nedostatky měly jen formální ráz (např. chybí označení vzdělávacího programu, některé katalogové listy jsou vedeny na kopiích).

Vedená povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Kontrolní a hospitační činnost vedení školy (přibližně jedna hospitace u učitele za školní rok) není dostatečně účinně zaměřená na kvalitu plnění a návaznost zvolených vzdělávacích programů. Chybí tlak na využívání jejich potenciálu. Mezi učiteli prvního a druhého stupně se objevují značné názorové rozpory, které se týkají zejména přechodu žáků z prvního na druhý stupeň a problematiky žáků s SVPU.

Na povinné předměty učebních plánů navazuje široká nabídka jedenácti volitelných a pěti nepovinných předmětů, která je rozšířena jedenácti kroužky pro žáky 1. a 2. stupně.

Škola realizuje deklarované vzdělávací programy s dílčími nedostatky.

Vzdělávání na prvním stupni

Pozitivní vliv na kvalitu výuky měla odborná erudovanost, velké zkušenosti a mimořádné osobní dispozice některých učitelek. Negativně se (až na jednu výjimku) projevila především chybějící odborná a pedagogická způsobilost části sboru, ale také nedostatečná zpětná vazba a z ní pramenící neopodstatněná suverenita.

Při plánování výuky učitelky vycházejí převážně z obsahu učebnic. Rámcové tematické plány jsou orientačním rozvržením učiva jednotlivých předmětů v čase, ale nezabývají se vytvářením konceptů přerůstajících izolované předměty s důrazem na smyslové poznávání světa, jak předpokládá Obecná škola. Regionální zaměření učiva je velmi nevýrazné. Individuální vzdělávací programy integrovaných žáků mají požadované náležitosti, ale ve své obecnosti jsou spíše výčtem principů práce s těmito dětmi než konkrétním programem, jak s nimi postupovat v jednotlivých předmětech. Celkové zaměření plánování a přípravy výuky na obsah učiva se v několika sledovaných hodinách projevilo tím, že nebyl zformulován a sledován zřetelný cíl (co se mají děti naučit) a činnosti, které proběhly, neměly konkrétní výstup. Na část výuky, která měla konkrétní program a jasné dílčí cíle, se toto konstatování nevztahuje.

Organizace výuky je tradiční, podle rozvrhu hodin. V nejnižších ročnících není výuka členěna na kratší celky, jak doporučuje vzdělávací program. V některých předmětech jsou vytvářeny smíšené skupiny žáků ze všech tříd daného ročníku. To napomáhá integraci žáků s SVPU, která jinak probíhá jako skupinová (ve specializovaných třídách) nebo individuální (ve třídách základní školy). Na výuku povinných předmětů navazuje bohaté spektrum zájmové činnosti, ve které je zastoupena také péče o děti s SVPU.

Obsah sledovaných hodin většinou nevycházel ze spontánních aktivit, z dětské zvědavosti nebo ze zjišťování, co si žáci myslí (jak předpokládá Obecná škola). Ve vyučování převažovala frontálně vedená práce s dominující učitelkou a slovními metodami (výklad, řízený rozhovor), které se střídaly s řízenou prací žáků s učebnicími texty. Toto základní schéma občas doplňovala skupinová práce nebo práce ve dvojicích, ojediněle se objevila také funkčně zařazená práce individuální. Diferencované úkoly jsou zadávány především integrovaným žákům, ale tento postup nemá všeobecnou platnost – v některých třídách jsou rozsah i forma zadávaných úkolů stejné (diktáty). Základní metody byly v části výuky rozšířeny o pozorování, poslech, problémovou úlohu, práci s informacemi, společné cvičení apod. Tyto metody zpravidla vedly k aktivnější účasti žáků, ale v efektivitě vyučování byly mezi jednotlivými třídami značné rozdíly. Ty byly způsobeny řadou faktorů, od volby tématu až po zvládání režimových momentů. Materiální podpora výuky spočívala více v prezentaci obrazů nebo textu a méně v manipulaci žáků s pomůckami. Závislost výuky na učebnicích se projevila i minimem mezipředmětových vztahů a absencí příběhů a vyprávění (významné metody podle Obecné školy). Děti jen zřídkakdy dostaly příležitost k souvislejšímu vyjádření, ke sdělení vlastních zkušeností a názorů.

Pozitivem výuky českého jazyka byla snaha učitelek pracovat nejen s technikou čtení, ale také s tématem literárních textů, a precizně strukturované, metodicky fundovaně vedené hodiny v některých specializovaných třídách. Mluvnice a psaní byly většinou fragmentovány do řady dílčích cvičení, chyběl komplexní přístup k jazyku. Společným rysem matematiky byla nižší efektivita sledovaných hodin, vyplývající z příliš velkého rozsahu opakování. Ve věcných naukách se plně projevily výše uvedené problémy se stanovením konkrétních vzdělávacích cílů, v jednom případě také věcné chyby. Ve výuce angličtiny převažovalo psaní a čtení oproti žádoucímu mluvení a naslouchání. Při hudební výchově se učitelky s různou mírou dovednosti snažily podpořit zpívání žáků nástrojovým doprovodem a hudebně pohybovými aktivitami, ve výtvarné výchově žákům nabídly zajímavé náměty a vhodné techniky, tělesná výchova dala dětem příležitost ke spontánnímu vybití energie i k organizovanému rozvíjení pohybových dovedností.

Kritéria hodnocení nejsou vytvořena, učitelky hodnotí spíše intuitivně a podle zvyklostí. Zejména ve specializovaných třídách, ale nejen v nich, žáky často chválí a povzbuzují. Děti mají většinou hodně známek, zastoupeny jsou všechny předměty a složky předmětů kromě některých výchov. V kontrastu s tímto zjištěním je několik sekvencí demotivujících poznámek,

případně i známek, a také nevhodná klasifikace domácích úkolů. Klasifikace žáků s SVPU je většinou tolerantní, i když struktura hodnocení ne vždy optimálně přihlíží k jejich možnostem. Kromě známek se při hodnocení uplatňují i jiné formy (body, obrázky), k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení děti vedeny nejsou. Výkony, práce a projevy žáků odpovídaly jejich věku, případně individuálním schopnostem.

Výuka probíhala v klidné, přátelské atmosféře, neformální nebo formální autoritu učitelek žáci plně respektovali. V jednání učitelek je zřetelná jejich mimořádní osobní angažovanost. Velký důraz kladou na slušné chování a na budování příznivého sociálního klimatu tříd, i když podíl žáků na utváření pravidel jednání příliš velký není.

Průběh a výsledky vzdělávání na 1. stupni jsou průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk a literatura

Tři odborně i pedagogicky způsobilí učitelé mají již delší praxi. Liší se osobnostními dispozicemi, mírou odborného zaujetí a pedagogické erudice. Jejich vlastní plánování (narozdíl od tematických plánů) a příprava sledovaných vyučovacích celků byly pečlivé a promyšlené, ojediněle téměř vynikající. V části sledovaného vyučování výrazně převažovala pozitiva. Nepovinný předmět cvičení z českého jazyka v 9. ročníku se orientuje na upevňování a prohlubování učiva.

Úvodní motivace vycházela z návaznosti na předchozí vyučování, z hodnocení dosažených výsledků; podpořila ji i schopnost učitelky navodit již při oznámení programu přívětivou pracovní atmosféru a iniciovat i zájem žáků. Častěji se však omezila na pouhé sdělení tématu, někdy ani to ne. Jen málokdy prolínalo motivační hodnocení, pochvalné i kritické, celou vyučovací jednotkou. Bylo adresné a výstižné, ale zřídka se na něm podíleli i sami žáci. Jako spíše demotivující působilo naopak důrazné vytýkání dřívějších i aktuálních nedostatků a chyb. Frekvence podkladů ke klasifikaci zaznamenaných v žákovských knížkách se v jednotlivých případech i výrazněji lišila, častěji převažovalo hodnocení písemných projevů. Zhlédnutý výběr písemných prací byl pečlivě opraven; jejich následná analýza je na vůli jednotlivých učitelů. Z písemností ani z průběhu vyučování nebylo zřejmé, zda hodnocení a klasifikace zohledňují žáky se specifickými vývojovými poruchami učení. Úroveň písemných projevů je značně rozdílná, převažuje slabší průměr, poměrně nízká je také jejich grafická kvalita i celkový estetický vzhled.

Část sledovaného vyučování byla charakteristická střídáním činností (samostatná práce, řešení problému, práce s učebnicí a s Pravidly českého pravopisu, heuristický rozhovor), poměrně vysokým pracovním tempem a žákovskou aktivitou. Tříbilo se logické myšlení žáků (např. na algoritmu určování slovesných vzorů 4. třídy nebo na jazykovém rozboru). Žáci využívali svých životních zkušeností a znalostí získaných i mimo školu. Na konkrétních příkladech se poučili o trvajícím vývoji a proměnách jazyka, ověřovali si i praktické uplatnění získaných vědomostí a dovedností. Zpestřením výuky bylo i účelné uplatnění mezipředmětových vztahů. Podnětně působily některé slohové práce svým originálním zpracováním i volbou tématu.

Naproti tomu méně efektivní byl značný podíl frontálního vyučování s převahou činnosti učitele. Převažovaly řízený rozhovor, práce s učebnicí, na tabuli nebo v sešitech. Organizace výuky nebrala v úvahu aktuální stav třídy a možnosti diferencovaného přístupu k integrovaným žákům. Frontální výklad mluvnického učiva se neopíral o konkrétní jazykový materiál. K tématu o slovní zásobě se využívala pouze učebnice, nikoli např. slovníky nebo vhodná literatura. Týmové práci ve skupinách nebyli žáci vyššího ročníku očividně zvyklí a nevedli si v ní příliš úspěšně. Stereotypní charakter výuky vedl většinu žáků k pasivnímu přijímání

informací, pouze několik projevilo výraznou vlastní aktivitu a iniciativu. Jistým problémem byly také některé interpretační nepřesnosti ve výkladu gramatiky.

Kromě sešitů a učebnic se ve výuce používaly pracovní listy a Pravidla českého pravopisu.

Úroveň a úspěšnost vzájemné komunikace se odvíjely od osobnosti učitele a jeho neformální autority. Na tom záviselo i vytvoření co možná optimálního pracovního prostředí. Kladnou odezvu získávala přiměřená náročnost spolu s určitou velkorysostí a smyslem pro humor než nadbytečné kárání. Všichni učitelé vedli žáky ke kultivovanému jazykovému projevu. Přesto měli mnozí žáci problémy s přesným a výstižným vyjadřováním a s výběrem jazykových prostředků. Zejména vyšší ročníky mají někdy tendenci nerespektovat stanovená pravidla chování a pro učitele je mnohdy náročné tyto projevy zvládat.

Část výuky má značně nadprůměrnou úroveň. Přesto jsou v celkovém souhrnu průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu anglický jazyk

Předmět vyučují tři učitelky, které se výrazně odlišují v odborném i pedagogickém přístupu k vyučování. Dvě mají pouze pedagogickou způsobilost. Jedné chybí i způsobilost odborná.

Jeho část charakterizovalo opakování probrané látky s následujícím výkladem nového tématického celku a jeho upevňováním. Vhodné střídání činností (např. poslech spojený se zápisem, účelná samostatná práce s učebnicí nebo pracovním textem) a zařazování aktivizujících prvků (interview, práce s pojmy ve dvojicích) korespondovaly s velmi dobrou orientací vyučujících v očekávaných kompetencích jazykového vzdělávání žáků. V odbornosti výuky nebyly zaznamenány podstatné nedostatky.

Jiné části vyučování dominovala až neúnosně učitelka. Žáci měli minimální možnost se uplatnit, pasivně přijímali informace. Pouze několik jedinců uplatnilo řečové dovednosti prezentací samostatných prací nebo v dialogu řízeném učitelkou. Záporům bylo rovněž velmi časté uplatňování překladu a nedostatky v odborné stránce výuky. Pozitivní stránku sledované výuky naopak naplňovala názornost a seznamování žáků s reáliemi.

Úvodní motivace obvykle refletovala předcházející vyučování. Byla připomenuta probraná látka a sděleno téma hodin. V jejich průběhu se učitelkám dařilo s různou mírou úspěšnosti posilovat zájem žáků o výuku vhodným zařazováním mezipředmětových vztahů nebo vyzdvihováním pozitivních výsledků v učení (velmi zdařilé využití projektové práce). Na jejich hodnocení se ale nepodíleli žáci.

Klasifikace, ve vyučování spíše okrajová, byla objektivní s formálním zdůvodněním známky. Kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno vyvážené hodnocení všech složek jazyka, v písemné oblasti s mírnou převahou testů.

Projev všech učitelek byl příjemný. I v části vyučování, která byla méně efektivní, dokázala vyučující osobitým projevem navázat velmi dobrý kontakt s žáky. Účelná komunikace mezi dětmi nebyla podporovaná častějším zařazováním kooperativního vyučování.

Ve výuce se uplatnily učebnice, pracovní sešity, audiovizuální záznamy a audiovizuální technika.

Průběh a výsledky vzdělávání v anglickém jazyce jsou průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů fyzika a matematika v 6. – 9. ročníku

Matematiku vyučují tři, fyziku dvě učitelky. Sledované hodiny byly připravené, ale zvolená časová dotace učební látky někdy neodpovídala jejím potřebám. V některých hodinách se nepodařilo zvolit dostatečně aktivizující vyučovací metody. Matematika je vhodně rozšířena v 9. ročníku nabídkou volitelného předmětu matematický seminář a v 6. ročníku nepovinného předmětu zájmová matematika.

Úvodní motivace v matematice většinou spočívala v popisu průběhu hodiny, ve fyzice byl využit čtený žákovský referát, s nímž se však dále nepracovalo. Též míra schopnosti vyučujících zaujmout žáky tématem byla různá. Učitelky někdy podceňovaly význam průběžného pozitivního hodnocení. Sebehodnocení nebo vzájemné posouzení práce dětmi v hodinách neprobíhaly. Závěrečné shrnutí učiva a pohled na úspěšnost učení se vyskytovaly ojediněle. Často nekonkrétní zápisy v žákovské knížce neumožňovaly rozpoznat, za co jsou děti známkovány.

Všechny hodiny sledovaly jasný cíl a navazovaly na předchozí učivo. Frontální výuka byla někdy kombinována s prací ve dvojicích. K opakování učiva pedagožky užívaly různé metody práce - řízený rozhovor, samostatné nebo společné písemné procvičení či vzorně připravené žákovské fyzikální pokusy. Děti při nich se zájmem plnily stanovené úkoly, prakticky si ověřovaly teoretické poznatky. Při samostatné práci vyučující respektovaly individuální tempo žáků, avšak stanovené úkoly byly přizpůsobeny slabším žákům, což vedlo k poměrně nízké náročnosti. V průběhu samostatné práce jedna učitelka doučovala ty, kteří potřebovali její pomoc. Občas byly zvoleny stereotypní postupy, např. výuka matematiky na počítači, kde žáci po celou vyučovací jednotku řešili velké množství obdobných příkladů. V obou předmětech převažovala aktivita vyučujících nad činnostmi dětí. Školní práce v sešitech měly standardní úroveň, kontrolní písemné práce byly pečlivě opraveny, jejich klasifikace odpovídala stanoveným kritériím. Domácí úkoly byly svým rozsahem přiměřené.

Učitelky přistupovaly k žákům partnersky, snažily se o vytvoření přátelské pracovní atmosféry. Malou pozornost věnovaly vzájemné komunikaci žáků. Často tolerovaly jejich jednoslovné odpovědi. Žáci některých vyšších ročníků nebyli ochotni akceptovat stanovená pravidla komunikace, což negativně ovlivňovalo výuku.

Při výuce byly využity učebnice, připravené pracovní listy, tabule, školní sešity, rýsovací potřeby, kalkulátory, kádinky, skleněné a plastové nádoby různých tvarů a velikostí, odměrné válce a injekční stříkačky k měření objemu kapalin, zdroj stejnosměrného napětí, vypínače, vodiče, žárovky, cívky, jádra z magneticky měkké oceli atd.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů matematika a fyzika jsou průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů dějepis, občanská výchova

Protože onemocněla učitelka (s neukončeným vysokoškolským vzděláním), která vyučuje většinu hodin dějepisu a občanské výchovy, sledovala inspekce také tři hodiny suplované. Zastupující učitelky (s jinou odbornou způsobilostí) přistupovaly k výuce buď s upřímným úsilím navázat na předchozí učivo, nebo jen rutinně.

Roční plány všech předmětů jsou většinou pouze formální, aktuální plánování dějepisu se řídí převážně používanými učebnicemi. Problémem dlouhodobého plánování je rozložení dějepisného učiva v jednotlivých ročnících; podle zápisů v třídních knihách letošního i minulého

školního roku, zejména v 9. ročníku, nesvědčí o efektivním využívání vyučovací doby (každoroční měsíční opakování, neúměrná hodinová dotace některým tématům, hodiny v průběhu roku věnované pouze opakování nebo videu). V letošním 7. - 9. ročníku existuje několikaměsíční časový skluz i oproti stanovenému plánu, způsobený jen zčásti nemocností žáků nebo učitelky. Čas věnovaný v minulém školním roce v 9. ročníku tématům nejnovějších a soudobých dějin byl natolik limitován, že žáci mohli být s nimi seznámeni jen velice povšechně a formálně. K obdobné situaci dochází i letos (např. zápis v třídní knize IX.A uvádí dne 12. března 2003 téma: TGM, vznik ČSR). Neutěšený stav plánování a následné realizace výuky dějepisu je mimo jiné způsoben i selháním činnosti předmětové komise a kontrolního systému vedení školy.

Sledované vyučování dějepisu někdy postrádalo úvodní motivaci i oznámení tématu hodiny, motivačním argumentem při suplování byla důležitost některých dějepisných vědomostí pro test všeobecných znalostí u přijímacích zkoušek na střední školy. Úvodní skupinová práce v občanské výchově měla navodit stanovené téma a žáky aktivizovat; v závěru hodiny nechybělo pochvalné hodnocení ani upozornění na program příští hodiny. Učitelé průběžně hodnotili činnosti žáků (správné řešení testu, výsledky jednotlivých skupin apod.) Klasifikační hodnocení zaznamenané v žákovských knížkách bylo v dějepisu početné, v občanské výchově minimální, nijak nediferencované.

Dějepisný test zjišťoval jednak znalost některých základních dat raného a vrcholného středověku, jednak obsahoval několik - velmi podnětných, bohužel ne vždy přesně formulovaných - otázek k přemýšlení, úvaze a vyjádření vlastního názoru na historické osobnosti a jevy. Problémem však byla jeho rozsáhlost a časová náročnost, se společným řešením přes dvacet minut vyučovací doby. Následující frontální řízený rozhovor navazoval na předchozí téma počátků husitství. Výběr reálií, uplatnění mezipředmětových vztahů, odkazy na regionální dějiny i na vlastní znalosti většinu žáků zaujaly. Výklad byl však místy rozvleklý, a tak nové učivo fakticky zahrnovalo pouze období let 1419 - 1420; to ovšem nekorespondovalo s tématem zapsaným v třídní knize: Husitství, křížové výpravy, kalich.

V občanské výchově podporovalo zadání pro práci ve skupinách rozvoj vzájemné spolupráce, vyhledávání a třídění informací i logické myšlení, některé otázky však nebyly vzhledem k předpokládané odpovědi jednoznačné. I přes střídání činností mělo vyučování převládající frontální charakter, nedařilo se vždy optimálně skloubit zaměstnání všech žáků. Z výkladu nebylo vždy zřetelné rozlišení mezi dříve a nově získanými poznatky. Získané vědomosti žáci aplikovali na konkrétní podmínky české společnosti.

Ve vyučování byly kromě učebnic účelně užity historické mapy, pracovní listy a tiskové materiály.

Ve sledovaném vyučování převažovala klidná pracovní atmosféra. Aktivita, zájem i projevené znalosti závisely především na schopnosti učitele organizovat vyučování a žáky vhodně motivovat. Pouze část sledované výuky podporovala rozvoj komunikačních dovedností; řada žáků i ve vyšších ročnících má problémy se výstižně, korektně a kultivovaně vyjádřit. Část žáků projevila dobré věcné znalosti, často se však zcela nedařilo vhodně formulovat nebo je nazírat ve vzájemných souvislostech. V některých třídách se projevila tendence nerespektovat stanovená pravidla chování.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů dějepis a občanská výchova jsou průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů chemie, přírodopis, zeměpis a návazných volitelných předmětů praktikum z přírodovědných předmětů a praktikum ze zeměpisu

Všechny předměty vyučují pedagožky s požadovanou odborností. Na výuce přírodopisu a zeměpisu se podílejí vždy dvě vyučující, chemii vyučuje jedna pedagožka. Během inspekce byla jedna z vyučujících přírodopisu nemocná.

Individuální časově-tematické plány jsou zpracovávány v dvouměsíčních blocích, témata jsou doplněna plánovanými exkurzemi do muzeí, planetária a hvězdárny, laboratorními pracemi, cvičením v terénu a referáty. Některá témata obsahují i naplánované pomůcky, hlavně živé přírodniny a použití videa. Je z nich zřejmé i zařazení chování obyvatelstva za mimořádných situací a seznamování žáků s bezpečností při laboratorních pracích, vycházkách a exkurzích. Plány navazujících seminářů vycházejí z učiva povinných předmětů, rozšiřují ho a doplňují o tvorbu laboratorních dovedností (žakovské pokusy v chemii, vyhledávání informací z dostupných zdrojů, cestovatelské projekty). Využití některých plánů pro kontrolní práci je sníženo zásadními změnami v posloupnosti probíraných témat (zeměpis 9. ročník) a velkým skluzem (chemie a část přírodopisu). Skluz, jehož příčinou je dlouhodobá absence vyučující, ukazuje na mezery v práci suplujících pedagogů. Pedagožka vypracovala úpravy, pomocí kterých se bude snažit probrat základní učivo.

Bezprostřední přípravu na sledované hodiny pojímaly učitelky zodpovědně. Cíle hodin stanovovaly s přihlédnutím k předcházející chřipkové epidemii, zařazovaly převážně opakovací a procvičovací činnosti.

Upozornění na téma a průběh hodiny bylo nejfrekventovanějším způsobem úvodní motivace. Ojedinele se objevila motivace zdůrazněním praktického využití poznatků z nového učiva. Vhodné byly např.: zařazování zajímavých údajů, motivační pokus k nové látce, frontální žakovské pokusy, procvičování probrané látky prostřednictvím počítačového programu, referáty v rámci „hry na cestovní kancelář“ a soutěž skupin žáků.

Učitelky žáky většinou průběžně i v závěru hodnotily pochvalou, případně známkami. Oceňovaly spíše aktivitu než znalosti. Zcela chybělo sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků. Četnost známek zapsaných v žakovských knížkách odpovídala období školního roku, svou skladbou postihovala ústní i písemné zkoušení, hodnocení laboratorních dovedností a aktivitu žáků. Žáci převážně prokazovali dobré znalosti.

Vyučující vhodně střídaly metody a formy práce, založené na aktivní spolupráci žáků. Převažující frontální vyučování účelně doplňovaly skupinová nebo samostatná práce, kdy děti vyvozovaly poznatky přímým pozorováním přírodnin, chemických látek nebo při práci s různými zdroji informací (učebnice, texty, encyklopedie, atlasy, mapy, počítačové programy). Uplatnily se demonstrační metody (demonstrační i žakovské pokusy). Při společném opakování i při výkladu učiva vycházely učitelky ze znalostí žáků. Kladem byla i propojenost s poznatky běžného života. Při praktiku ze zeměpisu probíhala dobře připravená a řízená hra na cestovní kancelář. Žáci prokázali samostatnost při práci s informacemi. V menší míře vyučující setrvaly příliš dlouho u stejné metody nebo zařadily do skupin mnoho účastníků, z nichž se někteří následně neuplatnili. Častým negativem sledovaných hodin byl špatný časový odhad, zejména při skupinové práci. Proto neproběhla prezentace všech skupin a nebyly vyvozeny závěry. Z téhož důvodu byla častá chaotická organizace závěru hodiny bez hodnocení. Didaktická technika byla využita pouze ve dvou hodinách.

Ve sledovaném vyučování převažovala příznivá atmosféra, kterou pedagožky navozovaly svým přístupem k žákům. Verbální i neverbální komunikace byly na dobré úrovni, stejně i komunikace mezi nimi a žáky. Negativně působilo odmítání spolupráce skupinou žáků

nejvyššího ročníku. Zejména v hodinách, kde byla užitá práce ve skupinách se rozvíjely komunikační dovednosti žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů chemie, přírodopis, zeměpis, praktikum z přírodovědných předmětů a praktikum ze zeměpisu jsou průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu praktické činnosti

Praktické činnosti vyučují čtyři pedagogové. Tři mají odbornou způsobilost pro výuku jiných předmětů a jedna vyučující nemá odbornou ani pedagogickou způsobilost. Časová dotace hodin ve všech ročnících je shodná s učebním plánem, ale z plánování předmětu vyplývá, že některé tematické celky nejsou v souladu s osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Jedná se o šestý a devátý ročník, kde je zařazena látka odlišná od osnov (výtvarné techniky a ruční práce). V souladu s nimi jsou témata práce s počítačem, pěstitelství, práce s technickými materiály a příprava pokrmů. Učivo celku pěstitelství je plánováno v návaznosti na roční období.

Předmět je vyučován ve skupinách s přiměřeným počtem žáků. Výuka byla zajištěna dostačujícím množstvím pomůcek a jejich užívání probíhalo při zachování bezpečnostních pravidel. Pozitivem byla různorodost témat, metod i forem práce. Frontální práce se zaměřovala na rozšiřování vědomostí a tvorbu dovedností při úpravě školního pozemku. Obsahovala řízený nácvik přípravy technického náčrtu, tvorbu svícnu a dovednosti s klávesnicí. Negativem bylo zadání činnosti nepodložené dostatečnými vědomostmi (sestřih keřů a stromů). Ve všech sledovaných hodin panovala tvořivá atmosféra, vyučující žáky motivovali výběrem činností. Průběžně je hodnotili, posuzovali hlavně jejich snahu.

Komunikace mezi vyučujícími a dětmi byla dobrá, rovněž vzájemná komunikace v pracovních skupinách. Zařazované aktivity dávaly žákům dostatek příležitosti ke vzájemným dialogům. Byl u nich patrný spíše pozitivní vztah k výuce. Úroveň jejich dovedností byla průměrná.

Vzhledem k špatnému plánování a částečné výuce mimo osnovy jsou průběh a výsledky vzdělávání v předmětu praktické činnosti pouze vyhovující.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu hudební výchova

Předmět vyučuje učitelka bez odborné a pedagogické způsobilosti, což nepříznivě ovlivňuje vzdělávání v předmětu.

Plánování nezaznamenává specifické cíle hudební výchovy ani očekávané kompetence žáků. Je pro pedagogické působení nevyužitelné. Bezprostřední příprava vyučující na hodiny nerespektuje některé z didaktických zásad (např. přiměřenost nebo názornost) a vychází zejména z odhadu nepodloženého delší praxí ve škole. Časové dotace témat nejsou vždy adekvátní významu jejich obsahu.

Hodiny učitelka vedla převážně frontálně, což korespondovalo s charakterem činností. Dominoval zpěv písní za doprovodu nástrojů orffovského instrumentáře. Bylo zřejmé, že muzicírování děti baví a mají je zažité. Toto pozitivum oslabovala malá snaha vyučující kultivovat žakovský projev. Skupinové vyučování obsahovalo zejména rytmická cvičení, kterým nepředcházela srozumitelná teoretická příprava. Učitelka podávala žákům neucelené informace, což znesnadňovalo pochopení účelu probíraného tematického celku (jednoduchá hudební forma).

Motivace na počátku vyučování obvykle obsahovala seznámení s průběhem hodin. Nebyl ale přesně formulován jejich cíl. Průběžně učitelka chválila pozitivní pracovní výsledky. Snažila se korigovat nedostatky, ale některé ponechávala bez povšimnutí. Její nepřesné závěry nemohli žáci vždy efektivně využívat. Kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že klasifikace v nich je nepočtená nebo zcela chybí.

Komunikace mezi žáky a učitelkou vážla na úrovni nižšího ročníku. Žáci výuku částečně neakceptovali. Naopak ve vyšším ročníku dokázala vyučující pro spolupráci s dětmi vytvořit dostačující „neformální“ komunikativní základ.

Materiální zajištění vyučování odpovídalo činnostem. Byly využívány pianino, audiopřehrávač, nosič zvuku a zápisy písní.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu hudební výchova jsou průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu tělesná výchova

Předmět vyučují dva učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí a dlouhodobou praxí v oboru. Ze sledovaného vyučování byl patrný jejich zájem o předmět.

Plánování výuky koresponduje s osnovami, je promyšlené a zaznamenává cíle vyučování. Cvičení pro radost z pohybu má přednost před orientací na výkon.

Organizace hodin, jejich struktura, naplňování činnostmi odpovídaly zvoleným cílům, které byly přiměřené aktuálním schopnostem a nabytým dovednostem žáků. Po nástupu následovalo efektivní rozcvičení, kterého se účastnili i vyučující. Přesně pojmenovávali cviky, seznamovali žáky s jejich účelem a bravurně je předváděli. Děti cvičily ve skupinách a s chutí. Učitelé dbali na správné předvádění gymnastických sestav, cvičení s náradím a na náradí. Upřesňovali herní činnosti a upevňovali základy nízkého startu v atletice. Spontánní pohyb a řízené aktivity byly ve sledovaných hodinách v optimálním poměru. Vyučování korespondovalo s požadavky psychohygieny a bezpečnosti. Uzavíralo je zklidnění a závěrečné shrnutí, jehož se účastnili i žáci.

Úvodní motivace vždy obsahovala seznámení s cílem a průběhem hodin v návaznosti na předcházející vyučování. Hodnocení aktivit bylo adresné. Vyzdvihovaná a chválená pozitiva vhodně doplňoval i taktní rozbor nedostatků. Vyučující žákům při cvičení pomáhali a vhodně pracovali s chybou, což vedlo u dětí ke snaze negativa odstraňovat.

Žáci přijímali dohodnutá pravidla. Mohli se svobodně vyjadřovat k průběhu hodin i látce. Vyučující výrazně podporovali ve vyučování spolupráci.

Materiální zajištění výuky obsahovalo náradí, míče a audiotechniku využitou při cvičení s hudbou.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu tělesná výchova jsou vynikající.

Informatika - volitelný předmět

Absence odborné a pedagogické způsobilosti vyučující nemá výraznější dopad na kvalitu výuky. Učitelka se stále vzdělává a má o danou problematiku velký zájem.

Předmět je zařazen do nabídky volitelných předmětů od 7. ročníku. Plánování učiva směřuje k uživatelskému zaměření výpočetní techniky. Negativem je jeho částečná formalita a malý rozdíl mezi jednotlivými ročníky.

Úvodní motivace se většinou omezovala na seznámení s průběhem hodiny. Učitelka prováděla kontrolu individuální práce žáků, často chválila dosažené dílčí cíle, hodnotila vypracování konkrétních úkolů.

Sledovaná výuka byla zodpovědně připravená. Na jejím začátku probíhalo opakování učiva metodou řízeného rozhovoru. Zadávané úkoly pro individuální praktickou činnost žáků byly účelně a srozumitelně formulované, učitelka upozorňovala na výskyt možných problémů. V průběhu samostatné práce klidně reagovala na dotazy žáků a pomáhala jim. Negativem bylo jednotné stanovení požadavků bez zřetele ke znalostem dětí.

Výuka probíhala v klidné pracovní atmosféře, žáci pracovali s velkým zaujetím, měli možnost vhodně prezentovat své názory.

Kromě zájmových kroužků výpočetní techniky mají všichni žáci možnost navštěvovat třikrát v týdnu internetový klub. Zde si mohou upevňovat své vědomosti, dovednosti a pracovat dle svých zájmů. Škola tím dává všem možnost, aby se seznámili s výpočetní technikou.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve volitelném předmětu informatika jsou velmi dobré.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Zjišťování výsledků vzdělávání je založeno na hodnocení a klasifikaci žáků. Výsledky se zaznamenávají do zápisů z jednání pedagogické rady a do výroční zprávy o činnosti školy. Další informace plynou z komunikace se žáky, rodiči, z kontaktů s institucemi, z kontrolní činnosti vedení školy, ze srovnání úspěšnosti vybraných žáků v odborných, sportovních a uměleckých soutěžích v rámci obvodu a kraje. Uplatňují se srovnávací testy Kalibro, ale bez využití podkladů.

Analýzou průběhu a výsledků vzdělávání se zabývají někteří učitelé. Jen minimálně se v tomto směru angažují metodické orgány. Analýza ve výroční zprávě má statistický charakter. Škola nevytvořila ucelený a efektivní systém vlastní evaluace.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy včetně realizace vzdělávacích programů jsou ve sledovaných předmětech průměrné.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK ČINNOSTI ŠKOLNÍ DRUŽINY

Ve školní družině pracuje pět vychovatelek. Tři mají kvalifikaci, která odpovídá jejich funkčnímu zařazení. Dvě požadovanou kvalifikaci nemají. Jedna z nich si ji doplňuje distančním studiem.

Vychovatelka pověřená vedením ŠD koriguje systém plánování výchovně vzdělávací činnosti. Je podrobný a má vysokou vypovídací hodnotu (roční, měsíční, týdenní plánování). Pravidelně kontroluje práci v odděleních. Se zjištěními a závěry vychovatelky seznamuje a je zajištěná zpětná vazba k vedení školy.

Řád školní družiny je dobře strukturovaný a využitelný. Zaznamenává její provoz a výstižně informuje o skladbě činností, prostorovém a materiálním zázemí výchovně vzdělávací činnosti atp. Obsahuje i řešení v případě nevyzvednutí dítěte zákonným zástupcem ve stanovené době a ošetřuje způsob úhrady poplatků.

Vychovatelky se účastní jednání pedagogické rady. Jejich další vzdělávání je založeno na sebevzdělávání, účast na speciálních akcích není četná. S kritérii hodnocení práce pedagogů školy byly vychovatelky seznámeny.

Informační systém je funkční. Uvnitř školy jsou aktuální informace ke ŠD na nástěnkách ve sborovně a v krátkodobých plánech. Vedoucí ŠD se pravidelně účastní porad vedení. Tok

informací směrem k rodičům je efektivně zajištěn písemnou formou, osobními pohovory i účastí vychovatelek na třídních schůzkách

Personální podmínky školní družiny jsou velmi dobré.

Školní družina disponuje dvěma vhodně zařízenými a vybavenými klubovny (dětský sedací nábytek, systém skříněk pro ukládání věcí, relaxační koutek). Tři oddělení jsou umístěna v kmenových učebnách 1. stupně, které jsou však pro pobyt dětí účelně přizpůsobeny rozestavením nábytku, zateplením části podlahové plochy koberci apod. Prostředí je vyzdobeno výtvarnými pracemi žáků a rostlinami. Školní družina využívá pro svoji rekreační činnost také školní zahradu, tělocvičny a další sportoviště školy.

Pomůcky rozmanitostí i kvalitou dostačují potřebám dětí. Na časopisy, knihy, sportovní potřeby, hry, hračky a stavebnice finančně přispívá Klub přátel základní školy. Spotřebního materiálu k rukodělným pracím nemá družina dostatek a obtížněji ho zajišťuje.

Materiálně-technické podmínky školní družiny jsou velmi dobré.

Realizace činnosti ŠD

Školní družina se pravidelně účastní akcí školy a realizuje řadu vlastních akcí a aktivit ekologického, přírodovědného, sportovního i osvětového zaměření. Organizuje některé zájmové kroužky (gymnastika, výtvarný) i pro děti, které nejsou přihlášeny k pravidelné docházce.

Školní družina realizuje výchovně-vzdělávací činnost v závaznosti na vzdělávací programy školy.

Přehledy výchovně vzdělávací práce odpovídají počtu vykazovaných oddělení. Ojedinele nezaznamenávají datum zapsání žáka do součásti nebo jeho přesnou docházku. Činnosti jsou zapisovány konkrétně a pečlivě. Žáci se do školní družiny přihlašují prostřednictvím zápisových lístků, jejichž počet odpovídal k datu inspekce počtu přihlášených žáků.

Přes dílčí nedostatky povinná dokumentace školní družiny průkazně zaznamenává výchovně-vzdělávací činnost.

Organizace a průběh činností ve ŠD

Školní družina má provoz denně od 6, 30 do 8, 00 a od 11, 45 do 17, 00. Jak vyplynulo z dotazníkového šetření, vyhovuje téměř všem rodičům přihlášených žáků. Vyzvedávání dětí rodiči je stanovené po obědě, vycházce a průběžně od 15,00. Její program je založen převážně na nabídce spontánních aktivit. Skladba činností a jejich rozložení v týdnu je v souladu s psychohygienickými požadavky. Odpočinek zahrnuje četbu, poslech a hry. V navazující rekreační části dominují vycházky, sportovní vyžití v tělocvičnách a na hřištích a s ním spojené soutěžení. Blok zájmových činností obsahuje kroužky organizované školou i družinou (např. keramika, ruční práce, výpočetní technika).

Organizace činností má klidný průběh. Děti jsou vedeny k toleranci a spolupráci. Pitný režim je zajištěn. Atmosféra ve školní družině je přátelská, nestresující. Vychovatelky jsou k dětem velmi přátelské a mají pochopení pro jejich potřeby a zájmy.

Organizace a průběh činností v ŠD jsou velmi dobré.

Personální podmínky výchovně vzdělávací činnosti pozitivně ovlivňuje pracovní nasazení vychovatelek a vysoká míra schopnosti empatie. Organizace chodu školní družiny je funkční, plánování i kontrola procesu jsou promyšlené a existuje mezi nimi zpětná vazba.

Materiálně-technické podmínky umožňují realizovat výchovně-vzdělávací činnost. Jejich pozitivem je vynalézavost vychovatelek při doplňování inventáře pomůcek i spotřebního materiálu. Stav a využívání materiálních zdrojů jsou pravidelně sledované a jsou podávány návrhy na jejich zkvalitňování.

Ačkoli v činnostech převládají spontánní aktivity žáků, je dostatečně pamatováno i na řízené rekreační, sportovní a zájmové činnosti. Okrajově, po dohodě s rodiči, je zařazovaná i příprava žáků na vyučování. Školní družina naplňuje svoje poslání.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Údaje uvedené ve zřizovací listině jsou v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.
- Souběžně s komplexní inspekcí byla realizovaná tematická inspekce „Sledování a hodnocení průběhu vzdělávání cizinců na území ČR.“ Zjištění z této tematické inspekce, která probíhá i v jiných školách, budou souhrnně zveřejněna ve Zprávě ČŠI o školním roce 2002/2003.
- V průběhu inspekce bylo ve škole provedeno dotazníkové šetření výzkumného projektu „Stav výuky fyziky v základních školách a ve středních školách“, jehož řešiteli jsou Západočeská univerzita v Plzni, fyzikálně pedagogická sekce Jednoty českých matematiků a fyziků a Česká školní inspekce. Akce proběhla v souladu s projektem výzkumu. Zúčastnili se jí žáci jedné vybrané třídy a učitel fyziky. Veškerá dokumentace použitá při šetření žáků byla předána cestou ústředí ČŠI k souhrnnému zpracování pro globální hodnocení podmínek a průběhu vzdělávání. Učitel, který se dobrovolně zapojil do výzkumu, mohl odeslat záznamové listy přímo zástupci fyzikálně-pedagogické sekce JČMF. Údaje, související s výzkumným šetřením, nebyly a nebudou použity k hodnocení školy, které se provádí v rámci inspekční činnosti.
- Česká školní inspekce zjišťovala formou anonymních dotazníků, jak rodiče vnímají a hodnotí jednotlivé oblasti a podmínky výchovné a vzdělávací práce ve škole. Bylo rozdáno 43 dotazníkových listů ve dvou třídách 8. ročníku. K vyhodnocení jich rodiče odevzdali 18, což je 42%. Kladně hodnotili např. postupnou modernizaci vybavení, nové hřiště a informační systém školy. Kritické připomínky měli ke školní jídelně i k chování žáků. Rodiče měli možnost sdělit své další názory. Takto získané poznatky byly zpracovány a projednány s ředitelkou školy.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 623/99/ZŠ ze dne 15. března 1999 a s účinností od 1. dubna 1999
2. Zřizovací listina školy s účinností od 1. prosince 2001
3. Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu k 30. září 2002
4. Příloha k výkazu o základní škole „O speciálních-specializovaných třídách“ Škol (MŠMT) V 3a-01 podle stavu k 30. září 2002
5. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2001/2002

6. Jmenovací listina ředitelky školy ze dne 7. června 1996
7. Potvrzení ve funkci ředitelky školy ze dne 20. června 2000 a s účinností od 1. srpna 2000
8. Vybraná povinná dokumentace školy ve smyslu § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů: třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, školní řád, rozvrhy hodin, evidence žáků školy, záznamy z pedagogických rad, protokoly o konání zkoušek
9. Fakultativní dokumentace vedení školy a jednotlivých učitelů: organizační řád, záznamy z hospitační a kontrolní činnosti, časově - tematické plány
10. Personální dokumentace s ohledem na předmět inspekce
11. Inspekční zpráva č.j. 013 39/99-4008, signatura oa3cs103 ze dne 8. března 1999
12. Vnitřní platový předpis
13. Přehledy výchovně vzdělávací práce v odděleních ŠD, školní rok 2002/2003
14. Řád ŠD
15. Zápisové lístky, školní rok 2002/2003
16. Roční, měsíční a týdenní plány výchovně vzdělávací činnosti ŠD, školní rok 2002/2003

ZÁVĚR

Personální podmínky vzdělávání a výchovy v části sledované výuky pozitivně ovlivňují pedagogická erudice a osobní dispozice některých vyučujících. Vzhledem k chybějící pedagogické a odborné způsobilosti nejsou však personální podmínky pro výuku menší skupiny společenskovědních a přírodovědných předmětů vyvážené k potřebám školy.

Vedení školy se snaží organizací a řízením jejího chodu vytvářet pracovníkům optimální klima, ale v tomto směru existuje řada rezerv v plánování, kontrole výchovy a vzdělávání, ve vedení pracovníků a metodických orgánů.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy umožňují realizovat oba zvolené vzdělávací programy. Jejich pozitivem je stav a využívání některých pracoven pro potřeby výuky, negativem chybějící sounáležitosti některých žáků se svým prostředím a péče o ně. Počet, rozmanitost a stav učebních pomůcek odpovídají požadavkům vyučování s výjimkou učebnic, které vždy nekorespondují se zvoleným vzdělávacím programem.

Inspekce zjišťovala a hodnotila průběh a výsledky vzdělávání ve výběru předmětů jazykových, společenskovědních, přírodovědných a estetických v návaznosti na zvolené vzdělávací programy. V jejich realizaci shledala nedostatky. Jen částečně jsou naplňovány myšlenky vzdělávacího programu Obecná škola. Není sladěn názor učitelů 1. a 2. stupně na problematiku žáků s SVPU. Chybí účinný systém vnitřní evaluace, který by škole pomáhal zpřesnit pohled na naplňování vzdělávacích cílů s přihlédnutím k místním specifikům. Efektivita vyučování jednotlivých předmětů a výsledky vzdělávání v nich se ve škole výrazně liší. V tomto směru existuje rezerva v překonávání zažitých a někdy i méně pružných přístupů k naplňování vzdělávání a výchovy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Boris Tvarůžek	Boris Tvarůžek v. r.
Členové týmu	Mgr. Zdeněk Bělecký	Zdeněk Bělecký v. r.
	Mgr. Jana Křesťanová	Jana Křesťanová v. r.
	RNDr. Jitka Loubová	Jitka Loubová v. r.
	Mgr. Jiří Vagenknecht	Jiří Vagenknecht v. r.

Další zaměstnanci ČŠI

Ing. Petr Adámek

Ing. Karel Bína

V Praze dne 18. dubna 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 30. dubna 2003

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
Mgr. Martina Thumsová, ředitelka školy	Martina Thumsová v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy MHMP, odbor školství, Novodvorská 1010/14,142 00 P- 4	12. května 2003	010 0316/03-5158
Městská část Praha 11, Ocelíkova 672, 149 00 Praha 4 – Jižní Město	12. května 2003	010 0316/03-5158

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky byly podány